

Til: DVSS Medlemmer

MEDDELELSE NR. 2009 – 5

1. Byen og bilen

Selskabets næste arrangement i efteråret bliver et foredrag med *adjungeret professor, dr.techn. Jens Rørbech*. Det har titlen **Bilen og byen** og finder sted **tirsdag den 20.oktober kl. 15.30-17.30** i Vejdirektoratet, Niels Juels Gade 13, København K.

Jens Rørbech peger på, at to tendenser har præget udviklingen i **trafikken i efterkrigstiden**:
- den enorme vækst i biltrafikken og
- biltrafikken ”skal frem”.

Rørbech stiller herefter spørgsmålet: **Hvordan har vi så tacklet byernes trafik i Danmark?** Vejbyggerne har haft meget at skulle have sagt i spillet om infrastrukturen. Det var her pengene var, og folk ønskede at komme frem i deres biler. Og lovgivningen har understøttet vejbyggernes magtposition. Den danske vejlovgivning - med ret til ekspropriation, når almenvellet kræver det - og en i mange henseender uafhængig position i forhold til f.eks. den fysiske planlægning har været meget afgørende.

Er tingene så lykkedes i Danmark? Jens Rørbechs konklusion er, at 'det kunne have gået meget værre'.

Jens Rørbech er civilingeniør og dr.techn. med en afhandling om vejes kapacitet. Rørbech har bl.a. været ansat i Vejdirektoratet frem til 1986 og var herefter stadsingeniør i København til 2000. Jens Rørbech er nu adjungeret professor på Danmarks Tekniske Universitet og driver rådgivende ingeniørvirksomhed bl.a. med cykelprojekter i New York, Sydney og Mexico City.

Alle er velkomne til foredraget, som er gratis. Foredraget sker i samarbejde med Ingeniørforeningen i Danmarks selskab Byplan, Vej og Trafik. Tilmelding for ingeniører, som er medlem af IDA, hos IDA på tlf. 3318 4848 eller på www.ida.dk.

2. Vejhistorisk ekskursion til Midtjylland

Hjerl Hedes brolagte vej blev besigtiget i regnvejr – som det var på det meste af turen. Foto: CJH.

DVSs seneste vejhistoriske ekskursion gik til Midtjylland og fandt sted fredag 4. – lørdag 5. september. Det var 2 spændende og interessante dage, hvor de 30 deltagere fik lejlighed til at se og høre om en række vej- og kulturhistoriske emner i Jylland.

Turen startede fredag formiddag fra Vejle, hvorfra turen gik ad hovedvej 13 til Hærvejen ved Gudenåens og Skjernåens udspring. Det var her, at Hærvejsturen 2004 sluttede. Herefter fulgtes Hærvejens spor vest for hovedvej 13 via Vrads og Ansø Møllegård til Funder på hovedvej 15. Vort medlem, *civ.ing. Palle Kousgaard*, som har et indgående kendskab til denne del af Danmark, herunder om Hærvejen, guidede på denne del af turen. Megen tak til Kousgaard for hans bidrag.

Første stop på turen var ved Hørbylunde Bakke, hvor vi besøgte byggepladsen for den 730 m lange dalbro, som skal føre motorvejen Århus-Herning over Funder Ådal. Efter at have lagt en blomst ved Kaj Munks mindesten ved hovedvejen var det tid til frokost, som blev indtaget på Paarup Kro – kongelig privilegeret fra 1544. Den nuværende bygning er dog af nyere dato.

Efter frokost fortsattes via Bølling Sø til Klosterlund Museum. *Museumsinspektør Søren Toftgaard Poulsen* fra Herning Museum guidede på denne del. Han udpegede i Bølling Sø, hvor den mere end 100 m lange række trædesten ligger – de er nu skjult efter retableringen (og udvidelsen) af søen for nogle år siden. Efter besøget på Klosterlund Museum gik turen til eftermiddagskaffe på Grønhøj Kro. Formand for slægtsforeningen ”Kartoffeltyskerne på Alheden” *Elsa Steen Ølgaard* holdt derefter et interessant foredrag om historien om kartoffeltyskerne, som blev ”lokket” til landet af Frederik V i 1759. Tyskerne havde en lang rejse, idet de kom fra de sydlige egne af Tyskland. Endelig gik turen mod Skive til indkvartering på kasernen. Middagen blev indtaget i Skive på Restaurant Strandtangen.

Efter morgenmad på kasernen lørdag morgen var næste punkt et besøg på Pionermuseet, som huser Ingeniørtroppernes historiske samling. *Martin Wilnor* var guide på museet, som ikke er helt færdigopbygget - men interessant at besøge. Herefter gik turen ad den gamle landevej Holstebro-Skave-Skive, hvor der på strækningen over Hjelm Hede findes flere gamle Ole Rømer-milesten. Næste punkt var et besøg på Hjerl Hede Frilandsmuseum, bl.a. med en brolagt vej og en gammel bro, begge anlagt efter gamle forbilleder, samt igen nogle Ole Rømer-milesten. Frokosten, som bestod af et par historiske retter, blev indtaget i Restaurant Skyttegården på museet.

Efter besøget kørtes via Kongenshus Mindepark, som er oprettet til ihukommelse af hedens opdyrkere, til Dollerup Bakker og Hald Hovedgård. Det lille museum på gården blev besøgt, før vi kørte ad alleen, hvor Danmarks største samling af vildtbanesten – i alt 16 stk. – er opstillet. De skulle markere Skanderborg vildtbanes skel mod hedeegnen. Turen forbi Birgittelyst kro og Non Mølle var ad det gamle hærvejsspor øst om Hald Sø. Turen gik forbi Grathe Hede til Kong Knaps Dige, hvor eftermiddagskaffen blev indtaget i det fri. Her er også spor af Hærvejen. Endelig gik turen ad hovedvej 13 til Vejle, hvor vi landede ca. 17.30. Den sidste del af turen foregik (næsten) i tørvejr, men vi havde desværre også haft megen regn på turen. Alligevel var det en meget vellykket tur med et fint og veltilrettelagt program.

De fleste af deltagerne på turen ved Kong Knaps Dige og Hærvejen. Foto: CJH.

Guide på turen var - som ved de to tidligere hærvejsture – vort ihærdige medlem *ingeniør Arne Rosenkvist*, som også havde stået for tilrettelæggelsen. Stor tak til Arne Rosenkvist – og til vor sekretær, *civ.ing. Ulrik Winther Blindum*, som havde stået for udarbejdelsen af det meget omfattende og informative program med omtale af seværdighederne. Det kan ses på DVSS hjemmeside www.vejhistorie.dk under [Medlemsarrangementer](#).

Vi takker firmaet **LMK VEJ** mange gange for deres økonomiske støtte til turen.

3. Vejvisersten – et overset kulturminde

Selskabets sidste arrangement i 2009 bliver et foredrag af *biolog og naturvejleder Jens Reddersen*, DGI Karpenhøj på Mols. Det finder sted **tirsdag 1. december kl. 15.30-17.30** i Vejdirektoratet i København.

Mere om dette foredrag i næste meddelelse.

4. Danmarks Vej- og Bromuseum's første kontrakt

Tirsdag den 25. august 2009 blev kontrakten på første etape af Danmarks Vej- og Bromuseum (DVB) underskrevet. Det var DVBs nye bestyrelsesformand *Christian Wedell-Neergaard*, som foretog underskrivelsen – et af hans første handlinger som bestyrelsesformand.

DVB skal som bekendt ligge i Nyvang ved Holbæk, og første etape består af en bygning på 439 m² og en aktivitetsplads. Projektet tager udgangspunkt i at skabe et hus, som kan danne en arkitektonisk stærk ramme om museets aktiviteter og som introducerer et moderne museumsanlæg, hvor landskab, bygning og udstilling, ude og inde, er vævet sammen til en oplevelsesrig helhed. Museets facader beklædes med rustne stålplader, som vil give bygningen karakter af at være et anlæg i højere grad end et hus. Bygningen opføres af Hellerup Byg i samarbejde med arkitektfirmaet Christensen & Co.

DVBs første etape består af en bygning på 439 m².

Danmarks Vej- og Bromuseum, som et museum under Transportministeriet, har som formål at fortælle de gode historier fra de danske veje og broers fortid, nutid og fremtid og dermed give befolkningen lyst og indsigt til at forholde sig til en vigtig faktor for deres livsform og dagligdag.

Læs mere om Danmarks Vej- og Bromuseum på museets hjemmeside www.vejogbro.dk. Her kan man læse meget mere om museet og dets aktiviteter, herunder om de planlagte anlæg, og følge med i etablerings- og byggeprocessen.

Med venlig hilsen

Ulrik Winther Blindum
Sekretær i DVS

Dansk Vejhistorisk Selskab c/o Vejdirektoratet, Niels Juels Gade 13, Postboks 9018,
1022 København K. Tlf. 7244 3333. E-mail: dvs@vd.dk